

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7856/2025
18.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Вања Ковачевић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Борислав Шушњар, адвокат из ..., ради измене одлуке о начину одржавања личних односа, одлучујући о ревизији тужиле која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 652/24 од 08.01.2025. године, у седници одржаној 18.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 652/24 од 08.01.2025. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 1931/2023 од 25.09.2024. године, ставом првим изреке, делимично је лишен родитељског права тужени у односу на малолетно дете ВВ рођену ... године у делу права туженог о одлучивању о питањима која битно утичу на живот малолетног детета и то у погледу давања сагласности за компетан гинеколошки преглед малолетног детета (јувиналном методом) као и сваког другог прегледа који се укаже потребним ради тачне дијагностике гинеколошког проблема малолетног детета. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилца тражила измену пресуде Основног суда у Новом Саду П2 937/21 од 21.03.2022. године у делу одржавања личних контаката између оца, туженог и малолетног детета ВВ, тако што ће малолетно дете ВВ боравити са оцем сваки други викенд од суботе у 11.00 часова до недеље до 19.00 часова на територији Града ... или околине и свакодневно остваривање контаката путем апликације, вибер или друге погодне друштвене мреже која омогућује визуелну комуникацију, сваки дан у трајању од 15 минута у вечерњим часовима од 18.00 часова тј. онолико колико ВВ жели тог дана, али најмање 10 минута. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка. Ставом четвртим изреке, одбијен је предлог за одређивање привремене мере ближе описаног у том ставу изреке.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 652/24 од 08.01.2025. године, жалба тужиле је одбијена а жалба туженог усвојена, и потврђена пресуда Основног

суда у Новом Саду П2 1931/23 од 25.09.2024. године у делу којим су одбијени тужбени захтев и предлог за одређивање привремене мере а укинута у делу којим је усвојен тужбени захтев и одлучено о трошковима поступка и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку у вези одредбе члана 202. Породичног закона Врховни суд је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Наводима тужиле да у пресуди нису дати јасни и непротивречни разлози указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, која није разлог због кога се ревизија може изјавити на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Основног суда у Новом Саду П2 937/21 од 21.03.2022. године, разведен је брак парничних странака, вршење родитељског права над заједничким дететом малолетном ВВ, рођеном ... године, поверено је тужили са пребивалиштем детета на адреси мајке у ..., Република ...; обавезан тужени да на име свог доприноса за издржавање малолетне ВВ плаћа износ од 8.000,00 динара почев од дана подношења тужбе док за то постоје законски разлози; уређен начин одржавања личних односа између малолетног детета и оца, тако да се одвијају три месеца први и трећи викенд у месецу, субота од 10.00 до 13.00 часова уз претходни договор родитеља о месту преузимања и враћања детета у непосредној близини мајке како би у случају да дете тражи мајку иста могла прићи детету око 200 метара, три месеца сваки други викенд у месецу, субота од 10.00 до 13.00 часова без присуства мајке, тако што би отац долазио на адресу мајке по дете и враћао је на исту, три месеца (до навршене треће године детета) сваки други викенд од суботе у 10.00 часова до недеље у 18.00 часова на територији Града ... или околине уз свакодневно остваривање контакта путем апликације вибер или друге погодне мреже која омогућује визуелну комуникацију сваки дан у трајању од 10 минута у вечерњим часовима од 18.00 тј. онолико колико ВВ жели тог дана. Уколико се оствари задовољавајући степен блискости и поверења између оца и детета одређено је да се контакти могу организовати на територији боравишта оца а након треће године живота одређен је модел виђења сваки други викенд у месецу од петка у 18.00 часова до недеље у 18.00 часова, тако што ће отац преузимати дете и враћати га на адресу где живи са мајком, у пратњи пунолетног лица због безбедности у току пута тј. препоруке да дете тог календарског узраста не би требао седети само на задњем седишту, 15 дана током летњег распуста у континуитету, седам дана зимског распуста, православни Божић и Бадње вече као и православни Ускрс и Велики петак сваке непарне године са оцем, парним са мајком, државним празницима наизменично, рођендане родитеља код родитеља који слави, дететов рођендан парне године код оца, мајка има право на 15 дана у току летњег распуста у континуитету користити свој годишњи одмор са дететом без обзира да ли у том периоду викенд треба да проведе са оцем.

Услед проблема у међусобној комуникацији између родитеља виђање тетета и оца се није одвијало у потпуности према уређеном начину. Након донете пресуде тужени је са малолетном ВВ остварио контакт у марту и мају у Центру за социјални рад а након правноснажности пресуде био је у ... два викенда у јуну месецу и контакт са малолетном ВВ је остварио док је мајка била у непосредној близини. Први проблем десио се 31.07.2022. године, када није остварен контакт са дететом због тога што су мајка туженог и мајка тужиље имале конфликт на улици, након чега је догађај пријављен полицији. Контакт је остварен 25.08.2022. године, по протеку три месеца, а почев од децембра 2022. године контакти су се остваривали без присуства мајке како је то утврђено пресудом за наредна три месеца. Када је по утврђеном моделу дете требало да проводи дане викенда са оцем на територији ... или околине са ноћењем, тужиља се обратила Центру за социјални рад како би се информисала о начину даљег виђања оца и детета, међутим, контакти оца са дететом на територији ..., који су подразумевали ноћење никада нису остварени. Тужени је остварио контакт са малолетним дететом 31.12.2022. године у периоду од 10.00 до 13.00 часова потом 14.01.2023. године којом приликом није саопштио тужиљи када ће вратити дете, те када дете није вратио после 13.00 часова тужиља је пријавила туженог полицији за отмицу детета, док је тужени дана 23.01.2023. године, поднео надлежном ОЈТ кривичну пријаву против тужиље због кривичног дела лажног пријављивања из члана 334. КЗ. Након овог догађаја малолетна ВВ је навршила ... годину живота када је требало започети модел виђења у држави пребивалишта туженог. Тужени је 27.01.2023. године, дошао по малолетну ВВ у ... преузео је од тужиље и одвео у ..., а потом вратио у утврђеном термину. По повратку тужиља је приметила да је малолетно дете променило понашање, жалило се на болове у стомаку, одбијало да седне на столицу, када је тужиља брисала дете након туширања приметила је крвни исцедак из њене вагине и црвенило у гениталној регији, због чега је дете одвела на преглед у Дом здравља ... а туженог пријавила за насиље у породици према малолетној ВВ. После гинеколошког вештачења на основу извршеног прегледа, психолошког вештачења малолетне ВВ, извршеног психолошког и неуропсихијатријског вештачења малолетне ВВ и њених родитеља Окружно јавно тужилаштво Бјељина – Подружна канцеларија ... је обуставило даљу истрагу против туженог. Након спорног догађаја из јануара 2023. године, тужени је остварио личне односе са малолетном ВВ у две ситуације 06.12.2023. и 10.02.2024. године у присуству тужиље. Због онемогућавања од стране тужиље да виђа дете по утврђеном моделу тужени је 24.02.2023. године Окружном суду у Бјељини поднео предлог за признање стране судске одлуке – пресуде Основног суда у Новом Саду П2 937/21 од 21.03.2022. године, након чега је тај суд донео правоснажно решење о признању стране судске одлуке. Тужиља одбија да преда дете туженом, њихови контакти се реализују кроз видео позиве.

Оценом налаза и мишљења вештака тужени поседује адекватне родитељске способности, има увид у потребе малолетног детета и правилно на њих одговара, његове родитељске компетенције су процењене као очуване а између малолетне ВВ и туженог постоји уобичајен и адекватан степен блискости, дете не показује било какве знакове трауме, док на помен оца и у контакту са њим реагује уобичајено манифестујући емотивну приврженост.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да нису испуњени услови за измену одлуке о начину одржавања личних односа детета и

туженог на начин како је то тужилца захтевала и правилно применили материјално право одбијањем тужбеног захтева.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о правима детета (Закон о ратификацији Конвенције Уједињених нација о правима детета „Службени лист СРФЈ“-Међународни уговори број 15/90 и „Службени лист СРЈ“-Међународни уговори број 4/96 и 2/97), прописано је да у свим активностима које се тичу деце, од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и преузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере (став 2). Одредбом члана 8. став 1. Конвенције, прописано је се државе чланице обавезују да поштују право детета на очување свог идентитета, укључујући држављанство, име и породичне везе, како је то признато законом, без незаконитог мешања. На основу одредбе члана 9. став 3. Конвенције, право је детета одвојеног од једног или оба родитеља да редовно одржава личне односе и непосредне контакте са оба родитеља, осим ако је то у супротности са најбољим интересом детета.

Породичним законом је прописано и то: да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима која се тичу детета (члан 6. став 1.); да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи (члан 61. став 1.); да то право може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета (члан 61. став 2.); да дете које је способно да формира своје мишљење има право слободног изражавања тог мишљења (члан 65. став 1.); да дете има право да благовремено добија сва обавештења која су му потребна за формирање свог мишљења (члан 65. став 2.). Родитељ који не врши родитељско право има право и дужност да издржава дете, да са дететом одржава личне односе и да о питањима која битно утичу на живот детета одлучује заједнички и споразумно са родитељем који врши родитељско право, на основу одредбе члана 78. став 3. Породичног закона. У спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета, на основу одредбе члана 266. став 1. истог Закона. Пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима, на основу одредбе члана 270. Породичног закона.

Право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи прописано је чланом 61. став 1. Породичног закона. То право сходно другом и трећем ставу истог члана може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета као и ако постоје разлози да се родитељ са којим дете не живи потпуно или делимично лиши родитељског права или у случају насиља у породици. Према члану 78. став 3. Породичног закона, одржавање личних односа са дететом је право и дужност родитеља који не врши родитељско право.

У конкретном случају начин одржавања личних односа детета и туженог одређен је правноснажном судском одлуком, а тужба у овој парници поднета је после

нешто више од годину дана. Потребан степен блискости тужиља је довела у питање чињеничним наводима да малолетна ВВ у претходном периоду није изградила емоционалну релацију са оцем нити превазишла сепарационе потешкоће, а такође измењене околности везала је за сумњу по питању родитељских способности туженог коме је ставила на терет радње сексуалног насиља над малолетним дететом и с тим у вези указала на потребу да дете и даље виђа оца у њеној непосредној близини (на територији града пребивалишта). У поступку је утврђено да је тужиља подносила кривичну пријаву против туженог и инцирала овај поступак чиме је суштински онемогућила даљу реализацију модела виђања, а што је наставила да чини и противљењем да дете преда оцу па је такво понашање тужиље у супротности са наводима које је изнела као основ за измену раније правноснажне одлуке, којим је указала на недовољну блискост оца и детета. Осим тога, докази изведени у току поступка не указују ни на минималну сумњу о томе да је дете било жртва сексуалног насиља, а вештачењем је утврђено да између малолетне ВВ и оца постоји уобичајен и адекватан степен блискости, да малолетна ВВ у контакту са туженим реагује уобичајено манифестујући емотивну приврженост.

По оцени Врховног суда неосновано се ревизијом оспорава правилност примењеног материјалног права у тумачењу и оцени да није сазрео моменат виђења оца и малолетног детета по моделу утврђеног претходном пресудом имајући у виду утврђено чињенично стање и разлоге које за своју одлуку дао другостепени суд а који нису оспорени наводима у ревизији.

Са изнетих разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранка Дражић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић